

Legile de organizare ale Corpului Tehnic prusian¹⁾

Inginerii funcționari ai statului prusian n'au o lege de organizație specială, precum n'au o atare lege toate cele-l'alte categorii de funcționari publici prusieni. Dacă legile de recrutare a personalului sunt necesar felurite, având în vedere specialitatea studiilor și a pregătirii practice, toate cele-l'alte dispozițiuni constituind statutul funcționarilor publici (Rechtsverhältnisse der Staatsbeamten), sunt aceleași pentru toți servitorii statului.

Opera legiuitorului prusian este unitară și generală. Cu aceeași ochi privește el toate elementele constitutive ale acestui factor, ce muncește și se devotează serviciului public. Pătruns de adevărul, că un stat nu poate progresa de cât având organe active și de-stoinice, regatul prusian a elaborat un monument de legi, în care se oglindește tot spiritul de metodă, cinste și echitate al rasei germane. Acolo unul din marile capitole ale dreptului public (constituțional), îl formează știința funcționarului public, product specific al acestei semințe înfloritoare.

Operile consultate sunt :

1) Der Beamte im Reichs- und Staats-Dienst, Berlin, [Bruer & Co. Partea I, Deutsches Reich pag. 671 ; partea II, Königreich Preussen pag. 605. Zweite Auflage. In decursul acestui studiu însemnată prin Beamte I sau Beamte II după cum se referă la imperiul german sau la regatul prusian.

2. Die Beamten-Besoldungstitel für das Rechnungsjahr 1908 von Lorenz Berlin, 14 Ausgabe, pag. 125. Nachtrag zum Beamten-Besoldungstitel für 1908, pag. 48. Însemnată prin prescurtare Besoldung I. sau Besoldung II când se referă la su-pliment.

3. Engelmann's Kalender für Eisenbahn-Beamte 1909, Berlin, partea I pag. 332, partea II pag. 348. Însemnată prin prescurtare Kalender I sau Kalender II.

Funcționarii prusieni se împart în 2 mari diviziuni :

- a) Funcționarii civili.
- b) Funcționarii militari.

a) Funcționarii civili se împart în trei clase :

1. Funcționarii înalți (höhere).
2. Funcționarii mijlocii (mittlere).
3. Funcționarii subalterni (untere).

Ca funcționari înalți sunt socotiți medicii, inginerii, magistrații, înalții funcționari administrativi, etc., adică acei ce au o pregătire academică.

Principiile generale ale științei funcționarului prusian sunt următoarele :

1. Nimeni nu este admis în serviciul statului, mai înainte de a fi făcut dovada că poate ocupa cu demnitate și sub proprie răspundere oficiul public respectiv.

2. Odată admis funcționarul public este angajat pe viață. Admiterea se face numai prin examen la toate cele 3 clase.

3. Funcționarul de acelaș rang din ori-ce administrație este plătit cu aceeaș leafă.

4. Înaintările se fac numai la vechime și în mod automat din trei în trei ani.

5. Ori-ce funcționar are locuința în natură sau indemnizație de chirie, variind după localitate și rangul de serviciu. Ori-ce funcționar are indemnizație de transport la caz de mutare.

6. Rețineri pentru pensiuni nu se fac.

7. Stabilitatea funcționarului este asigurată prin instituirea a două grade de jurisdicțiune, competente a judeca în materie disciplinară, pronunțând eventual o sentință de revocare, destituire sau punere în disponibilitate.

8. Funcționarul public poate fi membru al Parlamentului.

9. Funcționarul public nu poate avea nici o altă ocupațiune lucrativă.

Studiul de față cuprinde 4 capitole :

I. Recrutarea.

II Retribuția.

III Disciplina.

IV Retragerea.

Recrutarea personalului tehnic al Statului prusian.

Inginerii eșiți din școlile politecnice fac parte din clasa funcționarilor înalți ai statului și ocupă numai funcțiuni superioare. Cei ce îndeplinesc serviciile corespunzătoare cu ale noastre de sub-șef de secție de întreținere, sus-inspector de mișcare, sub-inspector de tracțiune, (Eisenbah Betriebs- und Maschinen-Ingenieuren) fac parte dintre funcționarii mijlocii și sunt recrutați dintre absolvenții școlilor tehnice (de meserii) inferioare, după două stagii practice și două examene.

Pentru admiterea ca inginer¹⁾ (Baubeamter) în înaltul serviciu al statului, candidatul trebuie să dea un examen preliminar și două examene principale. Aceste examene diferă după ramurile:

- A. Inginer-architect (Hochbaufach).
- B. Inginer de poduri și șosele (Ingenieurbaufach).
- C. Inginer mecanic (Maschinenbaufach).

Inginerii mecanici trebuie să dea și examenul de conducător de locomotivă.

Pentru a fi admis la examenul preliminar candidatul trebuie să poseadă certificatul de maturitate al unui liceu german sau liceu real prusian și să fi urmat cel puțin doi ani cursul la înaltele școli politehnice din Berlin, Hanovra și Aachen. Mecanicii trebuie să prezinte și un certificat, emanând de la un oficiu public, constatând săvârșirea practicei de atelier în timp de un an. Candidații prezintă desaturile specificate mai jos și dau un examen oral ce ține 2 zile.

Printre desaturile trebuie să se găsească:

A. Pentru ingineri-architecți

- a) Epure de descriptivă, construcția umbrelor și perspectivă.
- b) Epure de statică grafică.
- c) Desaturile simple din domeniul construcțiilor civile.
- d) Crochiuri de ornamente cu mâna liberă.
- e) Desaturile de motive din vechea artă de construcție.
- f) Un plan cotate și un plan de situație.

B. Pentru inginerii de poduri și șosele

- a) b) c) d) Aceleași.
- e) Desaturile de organe de mașini.

1) Beamte II pag. 203 și urm.: Vorschriften über die Ausbildung und Prüfung für den Staatsdienst im Baufache vom 6 Iulii 1886.

C. Pentru ingineri-mecanici

a) b) și d) Aceleași.

c) Desenuri de construcție de organe de mașini cu epurile de calcul grafic.

e) Desenul unei mașini sau părți de mașină, cu crochiurile de mână liberă necesare.

Desenurile trebuie să poarte pecetea școlii și semnătura profesorului respectiv.

Examenul oral constă din întrebări din :

A. Pentru inginerii-arhitecți

I. Fizica

Cele mai însemnate legi și fenomene fizice.

II. Chimie, Mineralogie și geologie

Principii de chimie minerală, mineralogie și geologic.

III. Matematici pure

a) Algebra și Trigonometria.

b) Geometria analitică plană și în spațiu.

c) Calculul infinitesimal cu întrebuintarea lui la dezvoltarea în serii, maximum și minimum, forme nedeterminate și locurile geometrice.

IV. Geometria descriptivă

Proiecțiuni, construcția umbrelor și perspectiva.

V. Mecanica

a) Statica și Dinamica punctului material, al solidelor și al corpurilor fluide și elastice.

b) Elemente de rezistența materialelor: teoria elasticității, împingerea pământului. Principii de Statică grafică.

VI. Topografia

VII. Elemente de construcțiuni civile

Imbinarea lemnului, a cărămidilor și pietrelor.

VIII. Arhitectura veche

Motivele arhitecturii grece și romane.

B) Pentru Inginerii de Poduri și Sosele

I. Aceleași.

II. Aceleași.

III. Se adaugă d) Ecuațiuni diferențiale de gradul întâi și al 2-lea cu aplicațiile lor la problemele de geometrie și mecanică.

IV. Aceleași.

V. Mecanica

a) Statica și dinamica punctului material, a solidelor și a corpurilor elastice.

b) Legile mișcării unui sistem de puncte materiale.

b) Rezistența materialelor: Grinzi drepte și în arc; împingerea pământului. Statica grafică.

c) Echilibrul corpurilor licide și gazoase. Mișcarea uniformă și variată a lizidelor.

VI. Topografia și Geodezia

VII. Construcțiuni civile

Elementele clădirilor. Părțile lor interioare.

VIII. Elemente de mașini

Cunoașterea organelor simple de mașini celor mai importante pentru inginerul de p. și s.

C) Pentru inginerii mecanici

I. Același.

II. Chimia minerală.

III. Același ca la B lipsește trigonometria.

IV. Același.

V. Același ca la B însă fără împingerea pământului și statica grafică și în plus rezistența recipientelor sferice și cilindrice.

VI. Tehnologia mecanică

Proprietățile materialelor tehnic importante, felurile metode de prelucrare prin topire, întindere și diviziune. Sculele necesare.

VII. Construcțiuni civile

Construcțiuni simple. Legături de lemn, fer și zidărie. Ferme. Invelitori.

VIII. Organe de Mașini

Construcția și calculul lor grafic.

Se admite corijență. Candidatul căzut mai poate da examenul numai odată. Candidatul reușit urmează în menționatele înalte școli politehnice încă 2 ani cel puțin, după care se prezintă la întâiul examen principal (Haupt prüfung) ce constă :

a) Din lucrarea sub supraveghere în timp de trei zile a unei teme. Această lucrare dă prilej candidatului a-și arăta toată destoinicia în proiectarea construcțiilor simple respectiv a mașinilor.

b) Un examen oral ce ține două zile.

Candidații trebuie să prezinte comisiunii deseneuri de studii printre cari trebuie să se găsească.

A) Pentru Ingerii Arhitecți

a) Reprezentarea în perspectivă și cu umbre a unei clădiri pe scară potrivită.

b) Deseneuri din domeniul construcțiilor civile cu temeiurile calculului prin statica grafică.

c) Reprezentarea părților de clădiri și clădiri întregi în vechile, medievalele stiluri și în stilul Renaissance.

d) Desenuri de ornamente și decorațiuni în culori.

e) Desenurile unei clădiri sau al unei părți mărețe dintr'o clădire după proprie alegere.

f) Schițe simple și complete din felurite stiluri, din care să reiasă înțelegerea deosebitelor feluri de clădiri (agricole, publice, locuințe).

g) Reprezentarea unei construcții de fer cu epurele necesare de calcul grafic.

B) Pentru Inginerii de Poduri și Sosele

a) Un plan cotal și un plan de situație cu carnetele întrebuițate pe câmp.

b) Desenuri din domeniul construcțiilor civile.

c) Reprezentarea unei lucrări de arhitectură (Bauwerk) sau a unei mașini după alegere.

d) Proiecte din domeniul inginerii civile, printre cari o casă de locuit.

e) Proiecte de hidraulică, de drum, de cale ferată și de poduri cu calculele necesare și detalii de construcție.

f) Desenul unei mașini trebuincioase în construcții.

C) Pentru Inginerii Mecanici

a) Proiectul unei mașini cu aburi. Detaliile distribuțiilor, regulatorilor și volanșilor.

b) Proiectul unui cazan.

c) Proiect de turbină.

d) Proiect de motor hidraulic, macara și mașină de comprimat aerul (foale)

e) Proiectul unei mașini-unelte.

f) Proiectul unei mașini din domeniul căilor ferate.

g) Proiectul unui pod de fer.

Toate proiectele trebuie să poarte semnătura profesorului respectiv cu indicația timpului săvârșirii lor.

Dacă n'au această semnătură candidatul trebuie sub prestare de jurământ să afirme că le-a făcut singur.

Examenul oral constă din întrebări din :

A) Pentru Inginerii Arhitecți

I. Statica construcțiilor

a) Sistemele determinate sau nedeterminate static. Ferme. Calculul analitic și grafic al eforturilor. Stabilitatea zidurilor și culcelor contra împingerii vântului, apei, pământului și bolșilor. Bolșile.

b) Imbinări de lemn și fer.

II. Construcții civile

Construcțiuni mai simple coprins fundațiile și părțile interioare ale clădirilor.

III. Construcții rurale și urbane

Clădiri agricole, locuințe, publice. Distribuția. Instalațiile de încălzit și ventilat.

IV. Elemente de construcții hidraulice, drumuri, poduri și mașini

Căderi, asecări, strade, barage, platforme, învelitori, podețe, organe de mașini. Dispoziția generală a mașinilor de aburi, distribuțiile lor. Mașinile întrebuițate la construcții pentru scoaterea apei, sonetele, macaralele.

V. Stilurile și istoria arhitecturii

Motivele arhitecturii vechi, medievale și ale stilului Renaissance. Istoria arhitecturii în general.

VI. Tehnologia.

Fabricarea. origina și întrebuițarea tuturilor materialelor de construcție cu proprietățile lor.

B) Pentru Inginerii de Poduri și Sosele

I. Statica construcțiilor

a) Sisteme static determinate sau nedeterminate. Grinzi în inimă plină. Întrebuițarea lor la poduri în zăbrele (grindă dreaptă) la poduri în arc și atârinate. Ferme. Calculul lor analitic și grafic. Eforturile secundare. Bolțile. Stabilitatea zidurilor și culeelor contra împingerii apei, vântului, pământului și bolților.

b) Imbinări de lemn și fer.

II. Construcții civile

Construcții din domeniul căilor ferate și ale instalațiilor hidraulice.

III. Hidraulica

Studiu. Conducte. Asecări. Irigații. Fundații. Cheuri. Regulări de râuri. Barage. Canale. Ecluze etc.

IV. Poduri

Studii. Poduri de zidărie, lemn și metal. Poduri mișcătoare.

V. Drumuri și căi ferate

Studii, Terassamente. Ziduri de sprijin și de căptușeli. Tuneluri. Construcții de sosele și strade. Tramwae. Căi ferate. Schimbători de cale, încrucișeri, plăci învârtitoare, cărucior de transportat materialul rulant. Pasage. Stațiuni. Semnalizare.

VI. Mașini

Dispoziția generală a motoarelor (coprins căldările) a mașinilor întrebuițate la construcții și în exploatarea căilor ferate.

VII. Tehnologia

Origina, fabricarea, proprietățile și întrebuițarea tuturilor materialelor tehnice

C) Pentru Inginerii Mecanici

I. *Statica construcțiilor*

Sisteme static determinate sau nedeterminate. Grinzi în inimă plină. Intrebuințarea lor la podurile cu grinzi drepte, în arc sau atârdate. Calculul celui mai nefavorabil mod de încărcare. Linii de influență. Metodele de calcul prin analiză, grafic sau mixt. Ferme simple. Imbinări în lemn și metal. Dispoziția nodurilor.

II. *Mașini. a) Dinamică*

Măsurarea travaliului. Teoria regulatorilor și volanților. Teoria turbinelor și pompelor. Teoria căldurei cu aplicație la gaze și aburi saturați și la mașini termice.

b) *Cinematică*

Mișcarea în plan. Realizarea mișcării. Transmisiuni.

III. *Mașini de ridicat și altele*

Calculul și construcția macaralelor, pompelor, foalelor. Distribuția și căldările lor. Motorii hidraulici. Alimentarea lor cu apă.

IV. *Tehnologia mecanică*

Construcția obicinuitelor mașini-unelte și mașini de divizat. Principii generale pentru dispoziția atelierelor și fabricelor.

V. *Metalurgia ferului*

Fonta. Ferul forjat. Proprietățile chimice și fizice ale ferului cu aplicații la construcție.

VI. *Mașinile de la căile ferate*

Dispoziția, construcția și calculul travaliului locomotivelor, plăcilor învârtitoare, platformelor, schimbătorilor de cale și stațiunilor de alimentare cu apă. Construcția vagoanelor. Construcții de căi ferate.

Și la acest examen se admite corijență. Candidatul căzut mai poate da numai o singură dată examenul. Candidatul reușit este proclamat „Regierungs-Bauführer“. În această calitate candidatul din specialitatea A sau B face un stagiul de 3 ani la lucrări.

În cel dintâiu an este ocupat cu redactare de proiecte, măsurători, schițe și alte lucrări de birou.

Face practică topografică, studii pe teren, execută lucrări de întreținere și face și un stagiul în ateliere și fabrici. În cei-alți doi ani, cel puțin 18 luni ia parte la execuția lucrărilor, iar trei luni este atașat la biroul unei inspecții de construcție unde este inițiat în lucrări de administrație și contabilitate.

Specialitatea C face un stagiul de doi ani. În acest timp 3 luni conduce locomotiva și dă examen de conducător de locomotivă; 6 luni este atașat la personalul de supraveghere al atelierelor și cel puțin nouă luni proiectează și execută mașini și recepționează materiale. Sfârșește printr'un stagiul de trei luni în biroul unei inspecții, unde este ocupat cu lucrări de administrație și contabilitate.

În primul an candidatul nu primește nici o retribuție, capătă doar bilete de liber parcurs pe căile ferate. În cei-alți doi ani primește o diurnă numai dacă la lucrările unde este atașat sunt prevăzute anume locuri de „Bauführer“. Acești ani de stagiul se socotesc însă la pensie ca ani serviți.

Pentru a face această practică candidatul este trimis pe lângă autoritățile potrivite, unde este supus disciplinar șefului care-l notează. Dacă candidatul lipsește obicinuit de zel la serviciu, nu se poartă bine sau n'are însușirile trebuincioase pentru a fi admis în serviciul statului este eliminat din stagiul printr'un raport motivat al președintelui autorității unde a figurat. La terminarea stagiului candidatul dobândește un certificat constatând practica făcută, modul cum a făcut-o și sârghița pe care a arătat-o. Mai înainte de a se prezenta la examen trebuie să satisfacă și legile recrutării.

Acum candidatul petiționează la înalta comisiune de examen din Berlin pentru a fi admis la concurs. Dacă președintele — judecând certificatele de practică prezentate — socotește că a satisfăcut stagiul practic, candidatul este admis a da al 2-lea examen principal care constă:

a) Dintr'un proiect de lucrat acasă după un program dat de comisiune. Lucrarea trebuie isprăvită într'un interval de 9 luni, pe care comisiunea îl poate prelungi până la un an în caz excepțional. Candidatul afirmă sub prestare de jurământ, că l'a lucrat pe de-antregul fără ajutor străin.

b) Lucrarea unei teme sub supraveghere timp de 3 zile.

c) Un examen oral ce ține două zile și care coprinde următoarele obiecte:

A) Pentru inginerii arhitecți:

I. *Estetica clădirilor*

Întrebuințarea motivelor arhitectonice în construcția interioară și exterioară.

II. *Construcții rurale și urbane*

Distribuția construcțiilor din acest domeniu în deosebi clădirile publice. Distribuția stradelor și piețelor publice. Proiecte și schițe.

III. *Instalațiuni*

Încalzirea clădirilor, ventilația lor ca dispoziție și calcul. Alimentarea cu apă și canalizarea orașelor. Iluminația. Paratrăsneto. W. C.

IV. *Administrative*

Organizația ad-ției Statului în general și a ad-ției construcțiilor în special. Circulările, dispozițiile și prescripțiile ministeriale și polițienești din ramura construcțiilor. Devize, supraveghere, recepție, predări, comptabilitatea și conducerea clădirilor.

B) *Pentru inginerii de poduri și șosele*

I. *Căi ferate*

Construcțiunea tuturor lucrărilor și instalațiunilor de căi ferate. Proecte și schițe cu datele lor practice și teoretice precum și cele mai principale circulări și ordine de serviciu.

II. *Construcțiuni hidraulice*

Construcțiunea tuturilor lucrărilor și instalațiunilor din această ramură cu datele lor practice și teoretice. Proecte și schițe.

III. *Poduri*

Dispoziția, construcția și calculul podurilor de orice fel.

IV. *Mașini*

Construcția și calculul traviului motorilor, în particular al celor cu aburi, a roatelor hidraulice, al mașinilor pentru ridicat apa, al mașinilor de ridicat greutate etc.

V. *Administrative. Conducerea lucrărilor de construcție*

Administrația Statului în general și administrația construcțiilor și căilor ferate ale statului în particular.

Devize, supraveghere, recepții și predări, ținerea registrelor.

C) *Pentru inginerii mecanici*

I. *Construcții de mașini. Instalația și exploatarea atelierelor*

Construcția și calculul mașinilor de ridicat, a motorilor și mașinilor-unelte. Instalația și exploatarea atelierelor și turnătorilor căilor ferate. Cunoașterea proprietăților materialelor trebuincioase în construcția mașinilor și căilor ferate.

II. *Mașini de căi ferate și instalațiuni de căi ferate*

Construcția, calculul și întreținerea instalațiilor de exploatare, a plăcilor învârtitoare, a platformelor, schimbătorilor de cale și stațiunilor de apă. Cunoașterea circulațiilor și ordinelor de serviciu.

III. *Construcțiuni de vagoane*

Construcția și calculele vagoanelor, șlepurilor și dragelor.

IV. *Administrative*

Organizația ad-ției Statului în general și ad-ției căilor ferate și a atellerelor Statului în particular. Prescripțiile cele mai importante referitoare.

În caz nefavorabil acest examen nu se mai poate da de cât o singură dată după o trecere de cel puțin 4 luni. Comisiunea este competentă a admite corijențe.

Candidatul reușit este proclamat în numele Ministerului de Lucrări Publice „*Königlicher-Regierungs-Baumeister*“. Acest titlu de capacitate îi deschide intrarea în înaltul serviciu de construcțiuni al statului.

Comisiunea acordă premii de călătorie candidaților eșiți cei dintâiu la examene.

Eisenbahn-Betriebs-und Maschinen-Ingenieuren. Aceștia sunt funcționarii mijlocii ai statului și corespund cu sub-șefii de secții de întreținere, sub-inspectorii de exploatare și respectiv sub-inspectorii de tracțiune din căile ferate române. Ei se recrutează dintre absolvenții școalelor tehnice (de meserii) inferioare ¹⁾ în felul următor ²⁾:

Posesorul certificatului de maturitate a unei asemenea școli face un stagiu practic de trei ani.

a) Cel din specialitatea construcțiilor: 12 luni la execuția lucrărilor, 6 luni la întreținerea căii în districtul unui picher, 15 luni într'un birou al căilor ferate, dintre cari cel puțin 6 luni într'un birou tehnic și 3 luni la o inspecție de exploatare. Ultimile trei luni în serviciul exterior de exploatare.

b) Cel din specialitatea mașinilor: 18 luni în atelier ca maestru, 15 luni în biurou tehnic, dintre cari 6 luni în biuroul central, 3 luni la o inspecție de tracțiune, 3 luni la o inspecție de ateliere și 3 luni la un atelier al instalațiilor de exploatare.

După isprăvirea stagiului candidatul dă un examen constând dintr'o probă orală și una scriptică.

Cei ce reușesc sunt numiți secretari tehnici de căi ferate.

În această calitate fac un stagiu practic de cel puțin 15 luni.

a) Candidatul pentru postul de „*Eisenbahnbetriebs-Ingenieur* ³⁾“.

1) În Kalender II, pag. 209 și pag. 210 se găsește lista completă a acestor școli.

2) Prüfungs-ordnung für die mittleren und unteren staats-Eisenbahnbeamten. Cültig vom 1 Mai 1906. Kalender II pag. 205 și urm.

3) Acești funcționari se ocupă cu întreținerea și exploatarea căilor ferate.

face practică 3 luni la un atelier de telegrafie, 3 luni în districtul unui picher, unde se găsește o însemnată instalație de aparate de siguranță și semnalizare, iar 9 luni în serviciul exterior. În acest timp trebuie să învețe întreținerea căei cu toate instalațiile ei, telegraful și serviciul de mișcare și exploatare.

b) Candidatul în specialitatea mașinilor face 12 luni serviciu de conducător de locomotivă și trei luni la un mare atelier de provincie. Trebuie să dea și examenul de conducător de locomotivă.

Examenul constă dintr'o probă scriptică și una orală. Candidații reușiți sunt numiți „Eisenbahn-Betriebs Maschinen-Ingenieuren“.

CAP. II

Retribuții

Regularea salariilor funcționarilor statului prusian săvârșită în timp de 20 de ani în veacul trecut a rămas aproape o viață de om neschimbată.

S'a început întâi în 1858 cu o generală îmbunătățire, care s'a sfârșit în 1868. Inșă mai înainte de a termina această mărire a salariilor se văzu trebuința de a mai mări încă salariile funcționarilor subalterni și mijlocii, cu cari se începuse sporirea.

În anul 1872 se făcu o sporire a salariilor tuturor funcționarilor publici, această operă desăvârșindu-se în 1873 prin introducerea chirilor. Între 1890 - 1899 se făcu iar o îmbunătățire generală. În acelaș timp urmă o temeinică reformă în materie de salarii, reformă ce încet — încet se aplică celor mai multe clase de funcționari. Legea de salarii a magistraților, întemeiată pe urcarea salariilor după trepte, bazate pe vechimea de serviciu, (sistemul gradațiilor) înlocui vechiul sistem.

Sporirea de salarii din 1907 pentru o parte din funcționari fu înainte mergătoarea îmbunătățirii generale din 1908.

Cu toată opera de uniformizare a lefurilor, ce se îndeplini în ultimul deceniu, totuși icoana salariilor este destul de pestriță, numărul claselor de salariu încă netrebuincios de mare¹⁾. Noua re-

1) Noua reformă din 1908 a redus numărul claselor de salariu de la 106 la 51. Clasa I de exemplu (17.543 funcționari) are ca salariu 1000 — 1200 M. în 7 trepte: 1000, 1040, 1080, 1110, 1140, 1170 și 1200. Din 3 în 3 ani funcționarul este înaintat în salariu în mod automat. Clasa II (28.911 funcționari) 1000 — 1500 M. în 8 trepte și așa mai departe. Besoldung II pag. 5 și următoarele.

formă avea ca temă ca prin contopirea numeroaselor clase de salarii să transforme clădirea prea întunecată a sistemului de salarii într'un tot unitar și potrivit, fără a perde însă din vedere considerațiunile rânduelelor experimentate. Adică urcarea salariilor nu trebuie făcută proporțional pe clasele de funcționari, ci o sporire *procentual felurită* trebuia avută în vedere.

Numărul treptelor a rămas același ca și intervalul de timp necesar, s'a fixat ca cel mai mic salariu cu care să începe suma de 1000 M. afară de chirie. Salariul începător al funcționarilor mijlocii, s'a ridicat de la 1800 la 2100 M. La funcționarii înalți s'a văzut necesară urcarea generală a salariilor. Înalții funcționari, ce au o deplină pregătire practică și academică, trebuiau egalizați în salariul cel mai urcat, păstrându-se salariul cel mai mic de până acum. Dintre 272.000 funcționari bugetari, 269.200 primesc lefuri după sistemul treptelor (gradațiilor. Dienstalterstufen). Numărul posturilor cu salarii excepționale s'a micșorat.

Pentru săvârșirea marelui reforme din 1908, statul a sacrificat 126.000.000 M., o sumă uriașă ne mai pomenită în Prusia, de oarece scumpetea traiului supăra viața funcționarului. Din această sumă 60,⁵ mil. s'a întrebuințat pentru sporirea salariilor, 23 mil. pentru îmbunătățirea indemnizațiilor de chirie, 30 mil. pentru sporirea salariilor corpului didactic primar și 12,⁵ mil. pentru sporirea salariilor clerului evanghelic și catolic.

Înaintarea imensei majorități a funcționarilor prusieni (269.200 din 272.000) se face numai la vechime După sistemul gradațiilor, (Dienstalterstufen). După ce funcționarul a făcut dovada deplinei sale pregătiri teoretice și practice, după ce prin examen a arătat că poate ocupa cu demnitate și sub proprie răspundere un loc în serviciul public, era drept să i se asigure o normă de înaintare cinstită și echitabilă. Sistemul înaintării la vechime are avantagiul de a stârpi abuzul și arbitrariul ce se face aiurea cu sistemul alegerii. Funcționarul știe că după un anumit număr de ani — cât timp își îndeplinește corect obligațiunile de serviciu și are o purtare demnă în afară de serviciu — va avea atâta leafă.

Și o știe cu siguranță. Aceasta nu nimicește însă zelul și enulația, cari sunt stărnite și mărite prin acordarea gratificațiilor acelor funcționari ce au arătat un zel deosebit sau o pricepere remarcabilă.

Aici dăm în trăsături generale dispozițiunile referitoare la îna-

intare, după legea de înaintare a corpului judecătoresc¹⁾ întinsă asupra tuturor funcționarilor statului.

Lefurile funcționarilor sunt regulate după treptele de vechime (Dienstalterstufen) întru cât nu figurează ca salarii singurateice. Vechimea de serviciu ce determină cuantumul salariului, începe în ori-ce treaptă din ziua admiterii bugetare cu retribuția treptei respective. Înaintarea în treapta superioară se face pe întâia zi a fiecărui trimestru. Funcționarul care a împlinit vechimea de serviciu în trimestrul expirat este înaintat pe ziua întâi a trimestrului următor. La caz de mutare funcționarul primește ca retribuție un salariu cel puțin egal cu precedentul și o dreaptă indemnizație de transport. Dacă o atare treaptă de salariu nu se găsește în acea clasă, funcționarul va primi salariul treptei imediat superioare și va fi înaintat în treapta următoare la aceeași epocă, când s'ar fi convenit să fie înaintat, de n'ar fi fost mutat.

Înaintarea este suspendată numai în cazul când contra funcționarului este pendinte o procedură criminală, corecțională sau disciplinară și plata ulterioară nu mai are loc în caz de destituire. Deciziunea de a suspenda înaintarea funcționarului în ori care alt caz este rezervată numai ministrului respectiv, sezizat de șefii erarhici. Vechimea de serviciu necesară în ori-ce treaptă de salariu *este de trei ani*.

Mai la vale dăm în tablouri salariile inginerilor germani, precum și indemnizațiile de chirie, diurnele pentru deplasare, indemnizațiile de transport, etc.

Să se noteze:

a) Că aceste salarii se primesc integral, întru cât nu se fac rețineri pentru pensie.

b) Că ori-ce inginer intrat în serviciul statului ajunge la leafa cea mai mare după un anumit număr de ani, indicați în tablou.

c) Că în ceea ce privește chiriile, diurnele de deplasare și indemnizațiile de transport, la caz de mutare, funcționarii sunt împărțiți în 6 clase (arătate în cifre romane), fie-care din ele dând drept la suma sespectivă. Pentru chirii în special mai este ca variabilă și localitatea de reședință, toate localitățile regatului fiind împărțite în 5 categorii, adică o chirie se dă la Berlin, alta în Danzig pentru acelaș rang de serviciu.

d) Că o parte din indemnizația de chirie se servește la calculul pensiei.

1) Richter-besoldungsgesetz vom 29 Mai 1907. Besoldung I, pag. 117 și urm.

TABLOUL SALARIILOR INGINERILOR PRUSIENI

(Besoldung II pag. 45 și urm. Kalender I pag. 328)

Numărul funcționarilor de acelaș fel	Postul pe care-l ocupă în administrație	Cea mai mare leasă o ia după ani	Treptele de salarii, Mărci (anual)	Rangul de serviciu	Autoritatea de care depinde	Observațiuni
29	Vortragende Räte	9	7500, 8700, 9900, 11000	II	Min. Lucr. Publ.	
22	Präsidenten der Directionen	—	11000 (salariu singuratec)	II	C. F.	
180	Regierungs-und Bauräte . .	15	4200, 4800, 5400, 6000, 6600, 7200	III	Min. L. Publ.	} Cei ce au titlu de Oberbauräte au supliment 900 M.
430	Mitgl. der Directionen (71 au titlu de Ober) . . .	15	idem	III	C. F.	
613	Bau inspectoren	} 15	3600, 4200, 4800, 5400, 6000, 6600	III	Min. Lucr. Publ.	
10	Maschinen-inspectoren . .					
576	Vorstände der Verkers-Betriebs-Maschinen-und Werkstätten-Inspectionen	15	idem	III	C. F.	} Cei din localitățile importante 600 M. supliment
230	Eisenbahnbau-und Betriebs-Inspectoren	21	3000, 3600, 4200, 4800, 5400, 6000, 6600, 7200	III	C. F.	
1596	Betriebs und Maschinen Ingenieuren (absolvenții școlilor tehnice inferioare)	18	2100, 2500, 2900, 3300, 3700, 4100 și 4500	IV	C. F.	Vezi modul lor de recrutare

INDEMNIZAȚIA ANUALĂ DE CHIRIE (Besoldung II pag. 36)

In cazul când nu se dă locuința în natură.

(După reforma din 1908)

Clasa localității	I	II	III	IV	V	VI	Observațiuni
A (Berlin Frankfurt a. M.)	2250	1800	1350	570	810	480	Clasele a 4 aparțin ofițerii inferiori și impiegații telegrafo poștali.
B (Breslau Bonn, Coln).	1800	1350	990	480	650	360	
C	1350	1080	810	400	540	290	
D	1080	900	720	320	450	220	
E	900	810	630	250	330	150	
In calcul pensiunii se socotește	1476	1188	900	404	556	300	Cifrele acestei linii reprezintă media coloanei verticale.

Diurnele și cheltuelile de călătorie ale inginerilor, când n'au diurne fixe. (vezi Gesetz betreffend die Tagegelder und die Reisekosten der Staatsbeamten vom 24 März 1873. Beamte II pag. 368 și urm. Gesetz betreffend die Eisenbahn-Beamten vom 30 Oct. 1876, abgeändert in 14 April 1887. Beamte II pag. 383 și urm.)

Rangul funcționarului	Diurna pe zi Mărci	Indemnizația de transport pe km.		OBSERVAȚII
		De C. F. sau vapor	Pe șosea	
II și III	18 M.	13 pfenigi și 7 pf. pentru servitori	60 pfenigi	Inginerii ce depind direct de Ministerul L. P.
II	18	idem	idem	La C. F.
III	12	idem	idem	idem
				Deosebit un supliment de 3 M. de fiecare sosire sau plecare din stație (Pentru hamal, birje etc.)

Cheltueli de mutare

(Gesetz betreffend die Umzugskosten der staatsbeamten von 24 Februar 1877 Beamte II seite 390 ff.)

La caz de mutare funcționarul primește o indemnizație, ca despăgubire pentru cheltuelile trebuincioase; osebít i se acordă pentru persoana lui diurna și indemnizația de transport respectivă. Pe lângă aceasta i se înapoează chiria plătită vechiului proprietar pe cel mult 9 luni, iar dacă a locuit case proprii pe cel mult 6 luni. Aceste despăgubiri se dau și celor nou numiți în funcțiune ca și celor mutați după cerere, când dorința lor personală corespunde cu o trebuință a serviciului.

Rangul de serviciu	Despăgubire generală M.	Cheltueli de transport de fiecare 10 km. M.	OBSERVAȚII
II și III	1000	20	Celibatarul primește pe jumătate

Gratificații ¹⁾). Funcționarul activ, care se distinge în serviciu poate primi ca gratificație în decursul unui an cel mult 300 M. Ministerul poate ridica această sumă. Circulara ministerială prescrie cazurile speciale.

Wartegeld ²⁾) se cheamă așa starea funcționarului trecut în disponibilitate fie prin suprimare de funcțiune, ca urmare a unei reorganizări, fie din altă pricină și este o urmare logică a faptului că „Funcționarul este angajat pe viață“.

În această poziție, funcționarul primește ³⁾, din salariu sau jumătate după cum este retribuit sub 3.600 M. sau deasupra acestei cifre, în ori-ce caz nu mai mult de 6.000 M. La vacanță este numit de preferință. Anii petrecuți în disponibilitate se socotesc pentru pensie.

Wartegeld încetează :

1. Când este numit într'o funcțiune din specialitatea sa, retribuită cu un salariu cel puțin egal cu precedentul.
2. Când demisionează.
3. Când pierde cetățenia germană.
4. Când se mută în străinătate fără consimțământul cancelarului etc.

Guadenquartal ³⁾). Dacă funcționarul moare fiind în serviciu și lasă o soție sau copii se acordă familiei pe întregul trimestru următor lunei morții retribuția întreagă a mortului adică : leafa, indemnizația de chirie (sau se permite locuirea mai departe în casele statului) și suplimentele funcției în bani sau natură.

Dacă starea funcționarului era disponibilitatea se acordă în aceleași condițiuni „Wartegeld“.

Dacă era la pensie, în aceleași condițiuni pensia. Cu consimțământul autorității superioare acest ajutor se acordă în lipsa soției și copiilor, părinților, surorilor, nepoților și în lipsa acestora și în cazul când moștenirea n'ajunge pentru a acoperi cheltuelile ultimei

1) Kalender I pag. 224 și urm.

2) Verordnungen vom 14 Iuni und 24 Oct. 1848. Beamte I Seite 399 ff., und Beamte II. Seite 566 ff.

Dispozițiuni referitoare la această instituție se găsesc și în alte ordine legi și regulamente.

3) Rechtsverhältnisse der Reichsbeamten. Gesetz vom 31 März 1873 abgeändert durch Gesetze von 21 April 1886 und 25 Mai 1887. Beamte I Seite 392 und ff. Gesetz vom 6 Februar 1881. Gesetz betreffend abänderungen des Pensionsgesetzes vom 27 Mai 1907. Kalender I Seite 268 ff.

boale și ale îngropării. Acest ajutor nu este supus nici unei contribuțiuni și se plătește integral înainte. Nu poate fi urmărit prin justiție în nici un caz.

Retribuția în timpul concediului ¹⁾

1. Când funcționarul este în concediu va primi leafa întregă pe întâele $1\frac{1}{2}$ luni; pe următoarele $4\frac{1}{2}$ luni leafa pe jumătate.

2. Pentru cauză de boală sau căutarea sănătății se va plăti funcționarului leafa întregă și pe intervalul de timp neapărat trebuincios, ce trece peste $1\frac{1}{2}$ luni.

CAP. III

Disciplina

Funcționarul public german este supus pedepselor disciplinare pentru greșelele săvârșite în sau afară de serviciu. El este făcut disciplinar răspunzător chiar pentru abaterile săvârșite în concediu sau înainte de a intra în serviciul public.

Purtarea sa obicinuită atât în serviciu cât și afară din serviciu trebuie să-i atragă stima generală; el trebuie să evite ori-ce act, ce ar aduce o știrbire demnității și încrederii datorite dregătorului public.

În serviciu el trebuie să îndeplinească toate obligațiile și datoriile funcției încredințate în feluritele ei direcții adică facerea serviciului, prezența la post în orele de serviciu, discrețiunea etc. Este pedepsit pentru neglijență sau omisiuni și răspunzător la tribunalul civil către partea pe care a lezat-o. Funcționarii căilor ferate mai sunt supuși unei aspre disciplini și în privința ordinii, siguranței și regulatului mers al trenurilor.

Este supus urmăririi disciplinare funcționarul vinovat de beție în sau afară din serviciu, de contractare ușurată de datorii, de necuviințe față de public, primire de daruri sau bacșișuri, de indiscreție etc.

Pedepsele variază după gravitatea faptului și se pot împărți în 2 categorii.

a) Pedepse de bună ordine.

b) Pedepse disciplinare ²⁾.

1) Allerhöchster Erlass betreffend die Normierung des gehalts für beurlaubte Beamte vom 15 Juni 1863 Beamte II seite 601.

2) Gesetz betreffend die Dienstvergehen der nicht richterlichen Beamten, die Versetzung derselben auf eine andere Stelle oder in den Ruhestand vom 21 Juli 1852, abgeändert im 9 April 1879. Beamte II Seite 548 und ff, 571 und ff.

a) Inștiințarea, dojana, amenda până la pierderea lefei pe o lună, iar contra funcționarilor inferiori și arestul până la 8 zile maximum ¹⁾).

b) Mutarea punerea în disponibilitate și destituirea.

Dacă funcționarul săvârșește o infracțiune prevăzută de codul penal, va fi judecat de instanța judiciară competentă, în care caz nu se mai deschide osebuit contra lui o procedură disciplinară.

Dacă justiția achită sau absoalve, se va deschide contra lui o procedură disciplinară, în cazul când infracțiunea comisă conține elementele unei greșeli de serviciu sau abateri de la datorie.

Dacă justiția condamnă însă fără pierderea funcției, autoritatea competentă va hotărâ dacă se cade a se începe procedura disciplinară.

Funcționarul condamnat prin sentința definitivă la cel puțin un an închisoare, la degradațiune civică ¹⁾ perpetuă sau temporală sau la supraveghere polițienească este destituit din funcțiune.

Funcționarul care lipsește nemotivat, sau trece de concediul acordat perde leafa pe zilele lipsite.

La recidivă este supus acțiunii disciplinare. Dacă lipsește de la serviciu 8 săptămâni este destituit; dacă însă este invitat să se prezinte la serviciu și nu urmează acestei invitații în timp de 4 săptămâni este asemenea destituit.

Indepărtarea din funcțiune se face:

a) Prin mutarea într-o altă funcție de rang egal însă cu leafă mai mică, coroborată cu pierderea indemnizației de transport sau numai una din aceste pedepse.

b) Destituirea cu pierderea titlului și a dreptului de pensie. Când există împrejurări ușurătoare autoritatea disciplinară va prevedea în sentință servirea unei părți din pensia legiuită pe viață sau pe timp mărginit.

Indepărtarea din funcție nu se poate decreta de cât în urma unei formale proceduri disciplinare. Legea prevede anume formalități,

1) Cea mai mare parte din acești funcționari sunt recrutați dintre foștii subofițeri reangajați.

2) Degradatiunea civică constă în pierderea drepturilor publice și civile în total sau a unei părți din ele: dreptul de a fi ales sau alegător, de a fi jurat, de a ocupa funcție publică, de a fi profesor public, de a fi tutor, martor, curator, de a scrie în onoare, de a purta arme, de a administra o avere etc.

cari să pună pe funcționar la adăpost de prigoniri și arbitrariul superiorilor ierarhici.

Se anchetează vina și se dresează actele de instrucție de către un comisar „*ad-hoc*“, numit de ministerul respectiv. Se comunică vina acuzatului, care este invitat să se prezinte. I se ia declarația, se culeg dovezile și se ascultă martorii sub prestare de jurământ încheindu-se proces-verbal.

Ca și în dreptul comun sunt două grade de jurisdicțiuni competente a judeca infracțiunile disciplinare.

1. Tribunalul disciplinar din Berlin compus dintr'un președinte și 10 consilieri, dintre cari cel puțin patru sunt membrii ai curței de apel din Berlin. E competente a judeca pe funcționarii înalți, numiți prin decret regal. Pentru ceilalți funcționari sunt instituite tribunale disciplinare, compuse din membrii autorităților provinciale.

2. Instanța de apel o formează Președinția consiliului de miniștri, care are în sânul ei, înalții funcționari, investiți de lege cu competența de a judeca în apel infracțiunile disciplinare.

Ședințele nu sunt publice.

În prima instanță la termenul hotărât se judecă pricina. Se dă cuvântul membrului ce face oficiul de procuror, care expune și susține acușația. Se ascultă acuzatul, martorii, se examinează dovezile în încărcare sau descărcare etc. Ultimul cuvânt îl are acuzatul, care poate fi asistat de un avocat.

În apel instanța alipită pe lângă Președinția consiliului de miniștri, judecă după ce a primit raportul unui consilier, când cauza este venită de la tribunalele disciplinare provinciale, sau a 2 consilieri dintre cari unul numit de ministrul de justiție, când cauza vine de la tribunalul disciplinar din Berlin.

Aceste instanțe pot da o sentință de condamnare și numai la pedepse de bună ordine. Când pronunță însă destituirea, e nevoie de încuviințarea regală.

Este suspendat din funcțiune.

a) Funcționarul arestat.

b) Funcționarul contra căruia s'a pronunțat în prima instanță pedeapsa destituirei.

c) Se poate decreta suspendarea și pentru tot timpul cât durează acțiunea disciplinară. Funcționarul suspendat primește leafa pe jumătate.

În interesul serviciului se poate hotărâ:

- a) Mutarea într-o funcție de rang și retribuție egală cu acordarea indemnizației de transport.
- b) Trecerea provizorie în disponibilitate cu acordarea de „Wartegeld“.
- c) Trecerea din oficiu în retragere cu acordarea legiuitei pensii.

Funcționarul atins de orbire, surzenie sau altă infirmitate trupească sau devenit incapabil de serviciu prin vre-o slăbire a corpului sau facultăților intelectuale, este trecut în retragere. Contra acestei hotărâri funcționarul poate face apel la Președinția consiliului de miniștri.

CAP. IV.

Retragerea¹⁾

Funcționarul devenit incapabil de serviciu, poate fi scos la pensie după 10 ani de serviciu. Dacă incapacitatea a rezultat din exercițiul funcției fără vina funcționarului se acordă pensie chiar în lipsa acestui termen.

Cuantumul pensiei este următorul:

- a) După 10 ani de serviciu $\frac{20}{60}$ din retribuție.
- b) Pentru fie-care an de serviciu în plus până la 30 de ani $\frac{1}{60}$ peste procentul de la a).
- c) Pentru fie-care an în plus peste 30 de ani $\frac{1}{120}$
- d) Pensia nu poate trece peste $\frac{45}{60}$ din retribuție.

Aceste procente se iau nu numai din leafa ci și din indemnizația de chirie, din materialul de luminat și încălzit, din aporiturile de cereale, furaje, etc., date în natură sau bani, întru cât acestea sunt trecute în buget ca o parte din leafa funcționarului sau date suplimentar și însemnate că se țin în seamă la calculul pensiei. Suplimentele funcției ce prin natura lor sunt supuse urcării și coborârei, se vor lua după mijlocia ultimilor trei ani. Nu

1) Gesetz betreffend die Pensionierung der un mittelbaren Staatsbeamten vom 27 März 1872 abgeändert bzw. ergänzt durch Gesetz vom 31 März 1882, 30 April 1884, 20 März 1890. Beamte II, Seite 443 ff.

Gesetz betreffend abänderungen des pensionsgesetzes vom 27 März 1872 etc. vom 27 Mai 1907. Kalender I, Seite 268 ff.

se socotesc în calculul pensiei gratificațiile, ajutoarele, tantiemele, cheltuelile de reprezentare, de birou, etc. ¹⁾

Pensiunile acordate nu sunt supuse nici unei rețineri, bine înțeles fără prejudiciul legii asupra venitului ce stabilește un regim de favoare pentru retribuțiile de ori-ce natură ale funcționarilor sau pensionarilor, autoritatea competentă fiind convinsă de precaritatea acestor venituri, ce atârnă de sănătatea și alte împrejurări personale ale funcționarului, față de venitul mobilier și imobiliar.

În anii de pensie se socotesc :

1. Anii petrecuți în disponibilitate.
2. Anii petrecuți în stagiul practic pentru pregătirea și formarea candidatului pentru serviciul public.
3. Se acordă un an în plus peste intervalul de timp petrecut în război, funcționarului mobilizat și dus în fața vrăjmașului ²⁾.
4. Nu se socotesc anii de serviciu ai minorului, afară de serviciul în război sau mobilizare.

Drepturile urmașilor ³⁾

Văduva primește 40% din pensia convenită decedatului ei soț în ziua încetării din viață și cel mult 3.000 M. văduvele funcționarilor de I-ul rang, 2.500 M. pentru rangul II și III și cel mult 2.000 M. celelalte și cel puțin 260 M. Fie-care copil $\frac{1}{3}$ din pensia mamei, iar în lipsa acesteia $\frac{1}{3}$ din pensia convenită văduvei. Totalul pensiei acordate urmașilor nu trebuie să întrecă pensia convenită mortului.

1) Legea pensiilor română modif. la 27 Martie 1909 :

Art. 1.— al. a) Pentru un serviciu de 15 ani împliniți 30% din retribuția de mijloc ce va fi primit în cei din urmă 5 ani de serviciu.

b) Pentru fie-care an de serviciu ce trece peste 15 ani se va adăuga un spor de 3,50% calculat tot la retribuția mijlocie din ultimii 5 ani.

Nici o pensie nu va putea întrece media retribuțiunei celor 5 ani din urmă și nici nu va putea fi mai mare ca 9000 lei anual

Art. 50.— Al. f) supune pensiunile la o reținere de 14% în folosul casei pensiilor.

2) Legea română din 27 Martie 1909. Art. 2, § 4: Funcționarilor civili în genere, cari au făcut campania 1877—78 ca grad inferior, li se va socoti timpul de război îndoit.

3) Gesetz betreffend die Fürsorge für die Witwen und Waisen der unmittelbaren staatsbeamten vom 20 Mai 1882 abgeändert im 28 März 1888 und im 1 Juni 1897. Beamte II S. 480 ff. Kalender I S. 283 und 242.

Dacă văduva era mai tânără cu 15 ani de cât decedatul soț, atunci se va scădea $\frac{1}{20}$ din pensie de fie-care an de diferență de vârstă în plus până la diferența de vârstă de 25 ani. Dacă văduva moare cota de $\frac{1}{3}$ a copilului se urcă la $\frac{1}{2}$ din pensia mamei.

Văduva primește pensia pe viață, copii până la 18 ani. ¹⁾

NICOLAE I. PETCULESCU

Inginer. Licențiat în drept

Șef de Secție în serviciul Lucrărilor Noi C. F. R.

1) Legea română: Art. 6. Văduva primește 28% din pensia convenită decedatului soț, când a trăit maximum 2 ani cu răposatul funcționar. Pentru fie-care an în plus peste acești 2, pensia se urcă cu 8% fără a putea întrece 50% din pensia convenită decedatului. Pentru un copil 20% din pensia convenită decedatului, pentru 2 copii 35%, pentru 3 sau mai mulți 50% din acea pensie. Când trăesc copii din altă căsătorie, văduva primește 30% maximum, iar pentru un copil 40%, pentru 2 copii 55% pentru 3 sau mai mulți 70%. În art. 8 se prescrie aceeași regulă pentru cazul când mama n'are tutela.

Art. 10 acordă orfanilor de tată și mamă următoarele cote: 50% pentru un copil, 65% pentru 2 copii, 75% pentru 3 sau 4 și pensia întreagă pentru mai mulți.